

GIẾNG SÂU VÀ GIẾNG VIỄN VÔNG

Thử thách dạy ta biết chúng ta là gì; nó đào sâu xuống đất và cho ta nhìn thấy chúng ta được được dựng nên bởi thứ gì.

Charles Spurgeon

Tôi giả định bạn muốn trở thành con gái có chiều sâu. Nếu bạn muốn sâu sắc, bạn phải đào sâu hơn nữa.

Tôi đồng ý với Charles Spurgeon: thử thách thật sự là một khái niệm. Ít ra là thử thách của tôi. Nó được định làm thầy giáo của chúng ta, nhưng rốt cuộc lại phản chúng ta là phải quyết định chúng ta trở thành loại “học trò” nào. Có những lúc tôi được điểm D - điểm kém nhưng không rất. Khi điều này xảy ra, tôi thường hay lấy lại tinh thần. Sự thật thì dù tôi không sống trọn vẹn, nhưng tôi muốn sống thật tốt. Tôi có quyền chọn hoặc là để thử thách và hoạn nạn như là những sứ giả hoặc nó làm cho tôi tan nát.

Chúng ta không kiểm soát gì được về những gì xảy ra cho chúng ta hay những gì người ta nói về chúng ta, nhưng chúng ta có thể làm gì với hành động của chúng ta. Chúng ta là người có quyền lựa chọn và chính sự chọn lựa đó trao cho chúng ta cái quyền kiểm soát phản ứng của chúng ta. Đành rằng chúng ta trích câu nói của Spurgeon, nào chúng ta hãy đào sâu hơn nữa những gì ông đề nghị để biết phản ứng của chúng ta phải như thế nào.

KHÔNG CÓ ĐỐI THỦ

“Tôi đã học để hôn vào cơn sóng đã đánh tôi vào bờ đá.”

Đây là một phản ứng bất chợt, không trù tính trước đối với những điều khiến chúng ta bất ngờ. Mới đây, tôi quan sát cháu nội tôi là Sophia chơi giỡn với sóng biển. Cháu rất thích vui đùa với sóng biển. Dù con sóng có đập vào cháu bao nhiêu lần đi nữa, cháu vẫn nô đùa và cười giỡn. Cháu bị trượt chân, bị nước vô mắt nhưng cháu vẫn muốn chơi tiếp với sóng biển.

Spurgeon không nói đến bờ đá của biển cả mà nói đến vàng đá Đấng Cứu Thế. Mỗi ngày là một cơ hội mới để xác định cách chúng ta phản ứng với những cơn sóng của cuộc đời. Nếu chúng ta trở nên tự vệ thì bất cứ vấn đề nào được phơi bày cũng vẫn còn là vấn đề. Nếu chúng ta hạ mình xuống thì thử thách sẽ cho phép Đức Thánh Linh gia tăng chiều sâu và vì thế gia tăng khả năng sống tin kính của chúng ta. Những thách thức của cuộc đời sẽ phơi bày bản chất của con người chúng ta mà không hạ thấp việc chúng ta là ai. Danh tính của chúng ta được thiết lập “trong Chúa Cứu Thế,” dựa trên những gì Ngài đã làm chứ không phải những gì chúng ta làm hay đã làm. Thử thách đặt chúng ta ở vị trí tăng trưởng càng giống Chúa hơn và vì thế chúng ta không rung động. Chúa Giê-su là vàng đá cao hơn tôi. Ngài chính là cốt lõi của chúng ta, vàng đá mà chúng ta tìm thấy sự an nghỉ mỗi đêm và thức dậy mỗi sáng thấy mình đứng trên đó. Chỉ duy Giê-su là trung tâm điểm và là sự bất biến của chúng ta.

Chuẩn Bị Đất

Này ta hãy chuyển từ đề tài biển cả sang đất liền. Tôi sống trong một khu vườn rất đẹp nằm trong khu thắng cảnh của bang Colorado, nên rất dễ để nghĩ về cuộc đời như là một mảnh đất. Mảnh đất của chúng ta chai cứng do nó ở trong tình trạng khát nghiệt. Dù đất trong khu vườn tôi rất cứng, nhưng tôi muốn tấm lòng tôi mềm mại. Khi tôi vô cùng chán nản bởi sự vấp phạm, dù đó là chuyện lớn hay chuyện

nhỏ, tôi không thể lẫn tránh sự thật rằng mảnh đất lòng của tôi đã bị bói rối. Tôi thấy nhiều ấu trùng đang loi nhoi lúc nhúc bên dưới đất, thì cũng vậy tôi để ý thấy tôi không nhận ra rằng những “kí sinh trùng” này là căn nguyên của vấn đề trong hôn nhân tôi và cản trở quá trình phát triển những bông hoa của tình bạn. Khi chuyện này xảy ra (và nó xảy ra thường hơn là tôi tưởng), cuộc nói chuyện của tôi với Chúa nghe như thế này:

“Ôi thôi, chuyện này thật kinh khủng! Làm sao nó xảy ra được? Cha ơi, Ngài có thấy chuyện này không? Ngài có nghe những gì con vừa nói hay vừa nghĩ không?”

Ngài trả lời, “Lisa, đây là một khả thi cho con, chứ không phải là Ta. Những vấn đề này đã nằm trong mảnh đất của con một thời gian rồi. Vấn đề là bây giờ nó phát sinh, con có muốn giữ nó và đánh mất mùa gặt tương lai của con không?”

Để quan sát kỹ hơn, tôi để ý những hạt giống chưa mọc lên. Nó là những hạt giống cần thời gian. Nó chính là những lời hứa sâu sắc của Chúa mà chưa được ứng nghiệm trong đời sống và gia đình tôi. Tôi bắt đầu thắc mắc không biết nó có mọc lên không. Cha Thiên Thượng kiên nhẫn giải thích:

Những bệnh dịch này tiến triển rất nhanh. Nhưng quyền lựa chọn thuộc về con; con có thể lan truyền những lời bào chữa và che đậy hoạt động của nó. Nhưng nó vẫn còn đó. Nếu con muốn loại bỏ bệnh dịch này, con phải từ bỏ nó bằng lời nói và việc làm, cho phép Ta cất nó khỏi con.

Nhìn thấy được thực chất của vấn đề, tôi đoạn tuyệt và xừng ra những rác rưởi của ghen tị, nghi ngờ và sợ hãi con người.

Làm Tốt Lắm, đang khi chúng ta nói đến vấn đề này, con có thấy cở đại không? Nào con hãy nhỏ nó đi. Rất

KHÔNG CÓ ĐỐI THỦ

để làm việc này khi đất còn tươi xốp. Nên con hãy trông
Lời Ta vào mảnh đất lòng của con.

Khoang đã! Bây giờ là sự tranh chiến thật sự. Những
ấu trùng là một chuyện, nhưng loại bỏ tất cả những cỏ dại
đang khi tôi chờ lời hứa là một chuyện khác. Tôi chấm dứt
không đùa giỡn khi để lại một ít cỏ dại một thời gian. Giả
thủ cỏ dại mọc lại thì sao? Vì không có cỏ dại miếng đất của
tôi trông trống trơn. Tôi phản đối:

“Nhưng Chúa ơi, mảnh đất của con trông tro trọi
quá.”

“Lisa, con có muốn trông là có quả hay con ra quả
thật sự?”

Và đó là câu hỏi của thế hệ này. Có phải bạn trông có
về quan trọng hơn là chúng ta có trong thực tế không? Chỉ
dừng ở chỗ trông là có kết quả sẽ làm tắt nghẽn những mùa
tăng trưởng trong tương lai. Cái gì được gieo trong bí mật
một ngày nào đó sẽ được phơi bày cách công khai. Tôi thò
phào nhẹ nhõm.

“Thôi được, con chấp nhận.”

“Thế là xong.”

Có phải tôi là mảnh đất tro trọi nhưng không xấu hổ
vì tôi biết lời hứa của Ngài bây giờ sẽ đâm rễ sâu trong tôi.
Những hoạn nạn và thử thách sẽ dọn sạch mảnh đất và loại
bỏ hết những gì ngăn cản sự tăng trưởng. Những chướng
ngại này dùng để luyện lọc và chuẩn bị chúng ta cho sự
tăng trưởng trong tương lai. Có những từ ngữ khác thay thế
cho từ *thử thách*. Bạn tự do thêm vào, *khó khăn*, *cực khổ*,
đau đớn, *chịu khổ*, *thử luyện*, *tra xét* hay *sàn lọc*.

Điểm mạnh và điểm yếu của chúng ta được phơi bày khi
chúng ta thấy khó chịu trong những kinh nghiệm này. Xét về
tập thể và cá nhân, những cái oái ăm này có tác
động vỡ mảnh đất khô cằn và tro trọi của linh hồn chúng

ta để chuẩn bị cho một điều mới mẽ và cho vụ mùa kế tiếp. Không có việc cày xới đất, việc tưới nước của Lời Chúa sẽ không thấm được vào đời sống chúng ta. Tấm lòng chúng ta giống như mảnh đất khô cằn không thể hấp thu nước. Nếu đất khô không được chuẩn bị, mưa sẽ không mang lại ích lợi gì và chúng ta sẽ kinh nghiệm một sự khô hạn ngay giữa sự sung mãn.

Thử thách cũng dùng để dạy dỗ chúng ta Đức Chúa Trời là ai.

Có dạo tôi đã lập luận với bạn về mục đích của thử thách. Trước đây tôi đã nói cho bạn biết nếu bạn sống theo Lời Chúa, không gì xấu xa xảy ra cho bạn. Lúc đó tôi còn trẻ, khờ dại và không biết nhiều về một số việc mà xét về giáo lí tôi chưa từng trải qua thử thách của thời gian. Tôi nghĩ lời dạy dỗ đó sâu nhiệm quá, trong khi đó chính nó đã chuẩn bị tôi cho cuộc sống sắp tới.

Mọi thứ chúng ta cần cho sự sống và sự tin kính đều được tìm thấy trong Lời Chúa, nhưng chính những thử thách của đời mới buộc chúng ta quỳ gối để cho lẽ thật này được kết quả trong và qua đời sống chúng ta. Với cung cách này, Lời Chúa không còn đọc như là lời đề nghị để sống đạo, mà nó chính là lời của sự sống.

Đào Xới Cuộc Đời Tôi

Có một giai đoạn ngắn nhưng đầy rối rắm trong đời sống tôi, chủ yếu là do tôi thích giả vờ và chôn giấu nhiều chuyện. Lúc đó tôi còn trẻ, mới tin Chúa, mới lập gia đình và mảnh đất lòng tôi chưa được cày xới nhiều. Có một số rác rưởi nổi lên bề mặt. Tôi nhớ lúc đó mọi thứ đều thay đổi. Tôi chìm sâu trong thời gian thờ phượng và cầu nguyện thân mật với Chúa. Tôi lầm tưởng rằng vì tôi ngồi ở hàng ghế đầu của nhà thờ với tư cách là vợ của một mục sư mới nhiệm chức nên không có nhiều vấn đề cần bàn tới trong đời sống tôi. Với lòng tự tin tràn trề, tôi mời Chúa “đào xới” đời sống tôi.

KHÔNG CÓ ĐỐI THỦ

Một ngày trôi qua tôi thấy hối tiếc về những lời tôi đã nói.

Lạy Cha ở trên trời,

Con có nói đùa xói há? Cho con rút lại lời này được không? Đó là lúc bông bột mà thôi. Ý con muốn nói là trang trí và cải tiến đời sống con.

Ngài không cho phép sự rút lời. Sự cày xói là sự chọn lựa từ ngữ được Thánh Linh dẫn dắt. Giống như nhiều cơ đốc nhân, tôi sống với những mong ước sâu sa và lời cầu nguyện trống rỗng. Trước giai đoạn thờ phượng mà tôi nói ra những lời như thế, thì giờ cầu nguyện của tôi luôn để lại trong tôi cảm giác trống rỗng. Những lời tôi thì thầm không phải là chất xúc tác trong đời sống tôi, vì tôi vẫn cầu nguyện xuất phát từ bản phận hơn là lòng tận hiến. Tôi cầu nguyện theo cách mà tôi nghe người khác cầu nguyện. Vâng, tôi được dạy rằng cầu nguyện chỉ là nói chuyện với Chúa, nhưng tôi không thể tưởng tượng nổi là tôi nhìn thấy mình ở tại nơi, được vây quanh bởi các thiên sứ đang lắng nghe và rồi thấy mình nói ra những lời buồn cười.

Do lối suy nghĩ như thế tôi không biết cách để sắp xếp lời cầu nguyện bằng những từ ngữ làm giảm đi cơn tuyệt vọng trong tôi. Tôi không biết làm gì với lòng khát khao sâu thẳm về một điều gì đó mới mẻ. Kể từ đó tôi học được rằng Chúa sẽ dùng những thử thách để làm sâu sắc lời cầu nguyện của tôi. Trước khi tôi cho phép Chúa cày xói cuộc đời tôi, tôi không biết cách để cho Chúa làm việc một cách sâu xa trong tôi. Bất kỳ khó khăn hay thử thách nào tôi đều trối buộc cả. Thay vì đối diện thử thách tôi buộc mình vào những thói quen cũ và bị nô lệ. Nếu thử thách cứ dai dẳng, tôi chạy trốn. Nếu việc chạy trốn không kết quả, tôi ỉn mình, hy vọng là nó sẽ lánh xa.

Những khó khăn trong đời sống tôi đã làm tôi sợ hãi và giận dữ. Tôi cộc cằn với người khác và ngay cả cộc cằn với bản thân tôi. Hối bạn yêu dấu, nếu bạn đang làm chuyện này, hãy lắng nghe, cuộc đời còn lắm gian truân còn đâu

mà bạn làm khó cho bản thân mình. Trải qua vài thập niên tôi học được rằng Spurgeon đã nói đúng. Và qua thời gian tôi thấy được rằng Lời Chúa cho chúng ta biết chúng ta thuộc về ai và phản ứng của chúng ta đối với thử thách sẽ phơi bày những gì trong con người chúng ta. Thử thách có quyền năng biến đổi chúng ta từ chỗ chúng ta là ai đến chỗ chúng ta thuộc về ai. Nhưng suốt quá trình đó chúng ta lại tin vào lời dối trá rằng chúng ta có thể thành anh hùng mà không cần tham gia cuộc chiến.

Những Cái Giếng Sâu

Tôi thích người nào mà khi tôi sắp gặp được nói đến là người rất sâu sắc. Điều này có nghĩa là có nhiều điều bên trong họ chứ không chỉ là vẻ bề ngoài. Những cái giếng sâu là điều bí ẩn và họ có nhiều câu chuyện để kể và tôi thì thích những câu chuyện. Họ là những người đã trải qua nhiều thứ đã làm nguồn nước của họ vẩn đục, nhưng giếng của họ vẫn trong. Giếng sâu trở thành dòng suối khi họ làm cho người khác tươi tỉnh. Giếng sâu nghĩa là họ một khả năng phản tỉnh rất sâu sắc. Khi bạn nói chuyện với một người sâu sắc, bạn học được nhiều về bản thân hơn là bạn học về giếng nước.

Tôi biết một số phụ nữ là cái giếng sâu. Đây là những phụ nữ tôi muốn biết nhiều hơn. Khi tôi gần gũi họ, tôi cảm thấy e dè, vì tôi vẫn có nhiều thắc mắc. Tôi thà lắng nghe hơn là nói khi tôi tiếp xúc với những người sâu sắc này. Lúc nào cũng có nhiều thứ để nghe hơn là những gì đã nói ra. Tôi muốn thành một cái giếng sâu, và có những lúc và những lĩnh vực trong đời sống tôi tôi vẫn còn đang học hỏi.

Đôi khi để quen biết người sâu sắc đòi hỏi tôi phải chuẩn bị tấm lòng. Những người này không quan tâm đến sách vở mà tôi viết hay các hội nghị mà tôi giảng. Phần lớn trong số họ đều đã làm chuyện đó và kinh qua những việc đó. Họ muốn thăm dò thêm nữa. Họ không muốn nghe cách tôi giải bày; họ muốn biết cách tôi chọn lấp đầy bản thân. Họ

KHÔNG CÓ ĐỐI THỦ

hỏi thăm về chồng con tôi, về cháu chắt tôi và về tấm lòng tôi. Họ biết chỗ nào để gãi đúng chỗ. Trước khi tôi nhận ra những gì tôi đã làm, tôi đã vi phạm hết mọi luật lệ để kể cho họ nghe hết. (Một việc làm mà chồng tôi không thích chút nào.)

Tôi không trải lòng vì bị đe dọa mà tôi làm thế là xuất phát từ lòng tử tế.

Khi tôi gặp những con người sâu sắc, tôi phát hiện ra một vài điều. Trở thành một người sâu sắc cần tham gia vào đời sống một cách lành mạnh. Sự sâu sắc không thể mua bán được - nó phải được đeo đuổi. Nó đến khi chúng ta can đảm đủ để thành thật. Theo một ý nghĩa đó, sự sâu sắc giống như một cơ bắp cần được phát triển qua việc sử dụng nó liên tục.

Những Cái Giếng Viễn Vông

Mới đây John và tôi gặp một công ty cát-sê. Nhà đài này đang trong quá trình sản xuất một kênh truyền hình nói từ góc độ thuộc linh về những vấn đề nhức nhối mà chúng ta đang đối diện trong thế giới ngày nay. Đây không phải là lần đầu tiên mà chúng tôi được mời làm kênh truyền hình như thế này. Sau một vài lời chào mời của các nhà đài khác đang tìm kiếm phát kênh truyền hình thực tế, tôi biết tôi không muốn tham dự cuộc phát sóng này. Tôi nói với các nhân viên rằng tôi thật sự không nghĩ chuyện này thích hợp. Nhưng các công ty cát-sê đảm bảo với nhân viên của tôi rằng lần này chương trình sẽ khác. Các nhà sản xuất cần một chiếc xe khi người ta đi đến nhà thờ lúc mà họ cần câu trả lời. Hơi chút do dự, chúng tôi đồng ý thử ý kiến này.

John lúc đó ở tại một thành phố và tôi đang ở tại một thành phố khác, nhưng chúng tôi đồng ý tham dự một hội thảo qua điện thoại. Họ hỏi một số câu mà chúng tôi có thể trả lời trực tiếp và thẳng thắn. Có một trường hợp tôi không mong là nhận cuộc gọi nữa, nhưng chúng tôi lại nhận. Họ nói họ thích sự năng nổ của chúng tôi và thắc mắc liệu

chúng tôi có muốn cuộc phỏng vấn sang một lĩnh vực khác không. Việc này sẽ kéo dài cả một giờ thu âm qua cuộc gọi Skype. Họ gửi cho chúng tôi một danh sách các câu hỏi họ hy vọng chúng tôi trả lời cho họ trong cuộc phỏng vấn. Câu đầu tiên có nội dung như thế này:

Con gái mười sáu tuổi của tôi quan hệ tình dục với người bạn trai lớn tuổi hơn nó, có kinh nghiệm tình dục hơn nó. Là người mẹ tôi cho nó đi khám hay chỉ đơn giản chỉ cho nó cách tránh thai? Tôi nên làm gì?

Trong suy nghĩ của tôi, người này khác nào không có suy nghĩ. Con gái này là đứa con đang sống trong nhà cha mẹ. Tôi cảm thấy tự tin với câu trả lời của tôi.

Tôi giải thích Kinh Thánh nói hãy chạy trốn sự gian dâm, chứ không phải tạo điều kiện dễ dàng. Tôi khuyên gia đình nên ngồi xuống giải thích tại sao cháu và cậu thanh niên kia không nên gặp nhau nữa. . .

Trước khi tôi giải thích ý này thêm, công ty cát-sê ngắt lời tôi. Cô ta giải thích rằng (a) họ sẽ tiếp tục quan hệ tình dục và (b) họ không muốn chúng tôi trích dẫn Kinh Thánh. Họ chỉ muốn những chuyên gia thuộc linh. Cô giải thích thêm rằng công ty có một câu hỏi và đây là câu hỏi của cô này. Chị của cô đã quan hệ tình dục và mẹ cô muốn biết nên làm gì. Tại điểm này, chúng tôi nhận biết rằng cuộc phỏng vấn không cần phải kéo dài thêm nữa.

Công ty biết chúng tôi là các giáo sư Kinh Thánh, nhưng họ không muốn chúng tôi nói cho họ những gì Kinh Thánh nói. Họ muốn chúng tôi đi sâu vào vấn đề thuộc linh nhưng đừng dùng Kinh Thánh. Làm sao có chuyện như thế? Có sự khôn ngoan thật nào nằm ngoài mưu luận của Chúa không? Điều khiến tôi ngạc nhiên nếu tôi trích câu nói nào đó của một vị quân sư của New Age thì chắc họ chấp nhận. Điều họ muốn nơi chúng tôi là những câu trả lời nông cạn trông vẻ sâu sắc nhưng chỉ là những ước vọng viễn vông.

Họ muốn tránh sự tranh cãi. Họ không muốn chúng tôi

KHÔNG CÓ ĐỐI THỦ

làm vấp phạm bất cứ ai khi nói lời nào đó có thể sai lầm. Họ muốn chúng tôi chúc phước không đúng đối tượng và cho những việc xấu họ làm là tốt. Lối suy nghĩ của họ là “qua loa”, hàm ý rằng những gì bạn cần làm là nói cho lọt tai. Chọn sự thỏa hiệp nhưng cùng lúc cũng nói sao cho gần với chân lí. Họ cũng không muốn niềm tin cơ đốc được nói công khai, họ khích lệ chúng tôi giữ kín. Đối với họ việc làm này có nghĩa là Chúa là vĩ đại, nhưng chúng ta hãy gạt qua Chúa Giê-su và Kinh Thánh.

Nói cách khác, tôi nghĩ họ sẽ thích tôi nói đại ý như thế này: “Vâng, để làm một người mẹ yêu thương thì cho con cái mình đi khám. Nhưng đồng thời cũng cho nó vài lời khuyên để tránh thai nhằm bảo vệ nó không có con. Rồi lần sau khi bạn trai nó bỏ, thì người mẹ và chồng mình nói với cậu đó rằng quý vị rất thương con gái của mình. Nói cho cậu đó tôn trọng sự thật rằng cậu lớn tuổi và có kinh nghiệm về tình dục hơn. Hãy hỏi cậu ta hãy tử tế mà dùng bao cao su như là làm ơn cho gia đình cô gái. Cách đó quý vị đã làm hết sức mình để cậu ta không lây nhiễm bệnh cho con gái quý vị.”

Bạn có thấy lời khuyên này buồn cười không? Nhưng tôi đoán là vậy. Những nhà sản xuất chương trình này không muốn nghe những lẽ thật Kinh Thánh; họ muốn sự viễn vông. Kết quả là họ nói với John và tôi, “Chúng tôi đưa cho ông bà một ít tiền và bù lại ông bà hãy làm thỏa mãn những ước ao của thánh giả. Hãy chúc phước cho tội lỗi của họ và làm cho thánh giả cảm thấy thỏa mái về họ.”

Tôi e rằng rất nhiều cơ đốc nhân đã an phận với sự viễn vông thay vì nghe những gì họ cần để trở thành cái giếng sâu. Có rất nhiều phụ nữ có những mong mỗi sâu sa nhưng sống cuộc đời cạn kiệt. Họ biết lời khuyên của thế gian mà họ làm theo chỉ là những lời trống rỗng, nhưng họ nghĩ thế là được rồi . . . nên họ an phận với những ước muốn viễn vông.

Họ ước gì họ đã không nói lời đó.

Họ ước gì họ không làm việc đó.

Họ ước gì họ không lấy anh chàng đó.

Họ ước gì họ đi học trường đó.

Họ ước gì họ có thêm nhiều bạn bè.

Họ ước gì họ trông giống cô ta.

Họ ước gì họ không mua thứ đó.

Họ ước gì họ cầu nguyện nhiều hơn.

Họ ước gì họ đọc Kinh Thánh nhiều hơn.

Họ ước gì họ sẽ kỹ luật hơn.

Họ ước gì họ kiên trì hơn.

Nếu chỉ có ước ao mà thành hiện thực vậy thì tất cả chúng ta đều là những thiên tài, đẹp đẽ, mạnh mẽ và can đảm. Walt Disney cho chúng ta biết, “Một giấc mơ là một ước ao mà tấm lòng bạn tạo ra khi bạn ngủ.” Tôi tin điều này đúng, nhưng giấc mơ và ước ao chỉ trở nên hiện thực khi bạn làm điều gì đó với giấc mơ khi bạn thức dậy. Ước ao hay ước muốn thúc đẩy giấc mơ và chúng ta được thúc đẩy để làm. Ước ao nó xảy ra thôi thì chưa đủ . . . bạn phải làm tốt nữa. Đó là chỗ mà sự sâu nhiệm được phát triển.

Mối Nguy của Lừa Dối

Đừng tự lừa dối mình. Nếu có ai trong vòng anh chị em nghĩ rằng mình khôn ngoan theo đời này, hãy trở nên dại dột để được khôn ngoan thật. Đối với Đức Chúa Trời, khôn ngoan của thế gian này là ngu dại. Vì Kinh Thánh chép: “Ngài bắt lấy kẻ khôn ngoan bằng chính mưu kế xảo quyệt của họ. Và cũng thế: “Chúa biết tư tưởng của người khôn ngoan chỉ là vô ích.” (1 Cô 3:18-20)

Tôi biết Kinh Thánh nói đừng tự lừa dối, nhưng chúng ta đều biết một phụ nữ có thể tự lừa dối mình rất dễ dàng. Nhưng sao không ai, dù nam hay nữ, lấy khen che mặt lại và tự lừa chính mình đi? Câu trả lời là không ai muốn bị lừa dối. Như chồng tôi hay nói, Vấn đề liên quan đến lừa dối là nó thật dối lừa.

**Chúng ta
muốn sự
khôn ngoan
của đời này
hay sự khôn
ngoan đời
đời?**

Sự lừa dối khiến cho sự việc, con người, hoàn cảnh và lời khuyên nghe có vẻ khác hơn sự thật. Sự lừa dối có thể làm cho việc đầu phục Chúa như là một sự trói buộc của luật pháp. Sự lừa dối có thể khiến kẻ thù của linh hồn thành bạn hữu. Sự lừa dối có thể tiến xa hơn đó là biến điều xấu trông như tốt và biến điều tốt trông như xấu. Sức mạnh của lừa dối làm vẩn nhơ dòng nước cho đến khi mọi thứ đều bị biến dạng nên bạn không chắc là nên tin điều nào. Chúa biết chúng ta hay rơi vào trường hợp này, nên Ngài ban cho chúng ta một tiêu chuẩn mà không thay đổi theo thời gian hay biến thiên theo văn hóa và cảm tính của con người. Tiêu chuẩn của chúng ta là Lời Đức Chúa Trời, và những người tin kính là những người giữ tiêu chuẩn đó.

Sự lựa chọn thuộc về chúng ta. Chúng ta muốn sự khôn ngoan của đời này hay sự khôn ngoan đời đời? Mỗi khi tạo vật tưởng tượng mình thông minh hơn Đấng Tạo Hóa, họ sẽ chìm đắm trong sự tự lừa dối. Lời Chúa có quyền năng ban cho chúng ta sự sáng suốt khi mà hoàn cảnh đã làm đục nguồn nước trong của chúng ta. Không có lời khuyên của Kinh Thánh, bạn sẽ sai lầm gọi khôn ngoan là ngu dại.

Khi chuyện này xảy ra, bạn sẽ có nguy cơ tin sai lầm và tưởng tượng nhiều chuyện không đúng. Hãy nhớ sự khôn ngoan của con rắn được bọc trong sự tinh ranh và khôn khéo. Khôn khéo thuyết phục đối phương làm việc này trong khi đó nó có ý hướng sang điều khác. Con rắn giả dạng như là một đồng minh với thông tin nội bộ dành cho A-đam và Ê-va. Giả vờ là người bạn thân thiết biết quan tâm, nó ám chỉ rằng cả A-đam và Ê-va đều sẽ trở nên giống Chúa một khi họ được soi sáng để biết phân biệt thiện và ác. Nó hứa rằng họ sẽ đạt đến mức độ đó mà không cần đầu phục sự khôn ngoan của Chúa. A-đam và Ê-va không muốn bị lừa dối; họ muốn những gì con rắn

hứa. Họ chọn tin rằng Chúa đã nói dối thay vì khước từ những gì con rắn nói là không thật. Con rắn hứa họ sẽ bằng Chúa khi mà thật sự họ không phải là thần thánh. Kinh Thánh cảnh cáo chúng ta:

Thà cho mọi người là giả dối, còn Đức Chúa Trời là chân thật. (Rô 3:4)

Con đường thoát khỏi sự lừa dối là ăn năn; ấy là khi chúng ta gọi khôn ngoan của chúng ta là ngu dại và hạ mình xuống trước mặt Đấng Khôn Ngoan đời đời. Sự ăn năn xảy ra khi chúng ta quay khỏi sự dối trá để nắm lấy lẽ thật.

Ngày nay lời hứa gian xảo của satan vang vọng khắp cả đất. Cách đây khá lâu lời đề nghị của con rắn nghe có vẻ tử tế hơn, mềm mại hơn và bao quát hơn mạng lệnh của Đức Chúa Trời. Nói cho cùng, điều này nghe có vẻ tốt đẹp đối với bạn? Hãy ăn uống rồi chết, hay hãy ăn rồi được sự khôn ngoan? Con rắn dùng sự kiêu ngạo và sự ngu dại của con người để chống lại chúng ta. Ai lại không muốn tin rằng mình khôn hơn thực tế? Nên ma quỷ nịnh người ta rất giỏi. Sự thật thì bên ngoài Chúa Giê-su không có sự khôn ngoan thật. Điều duy nhất mà chúng ta lãnh hội là một tri thức giới hạn từ cái nhìn tạm thời thuộc về đời này.

Đức Thánh Linh phán rõ ràng: Vào thời đại cuối cùng, sẽ có một số người chối bỏ đức tin, chú tâm vào các thần lừa dối và đạo lý của ác quỷ. (1Ti 4:1)

Linh lừa dối luôn nói cho bạn biết rằng có sự soi sáng bên ngoài Lời Chúa. Rằng chúng ta đang ở trong một thời đại mới và Chúa không còn có ý nói như Ngài đã từng phán. Các linh này vang vọng lại những lời của con rắn: đừng lắng nghe Đức Chúa Trời; hãy trở thành thần thánh. Rất nhiều người sai lầm khi nghĩ rằng sự lừa dối tách biệt với bị đóng dấu với thanh sắt nung đỏ như tội phạm phù thủy và sự thờ lạy satan. Tuy nhiên, thường thì linh lừa dối nói bóng

KHÔNG CÓ ĐỐI THỦ

nói gió một điều gì đó trong khi đó nó nhắm vào mục tiêu khác. Nếu bạn là một cơ đốc nhân, chúng không thể cướp đi linh hồn bạn, nên chúng sẽ hết sức mình để tước đoạt uy quyền của bạn và làm hoen ố cái giếng nước của bạn. Nhiều điều trước đây là tội lỗi trên thế gian này bây giờ trở thành thông thường trong thời đại chúng ta. Chúng ta được cảnh báo rõ ràng:

Hãy tránh những chuyện huyền hoặc, làm ngược với đức tin, nhưng phải luyện tập lòng tin kính. Thật vậy, sự luyện tập thân thể chỉ ích lợi chút đỉnh còn luyện tập lòng tin kính lại ích lợi mọi bề, vì có lời hứa cho cả đời này lẫn đời sau. (1Ti 4:7-8)

Đừng sai lầm khi nghĩ rằng những ngộ nhận này là ấu trĩ hay vô hại chỉ vì nó được cho là bất kính và rồ dại. Cả hai đều không phải vậy. Đây là những câu chuyện hoang tưởng được thêu dệt để dạy chúng ta một chân lý; nó là giáo lý của quỷ được sai đến để giết, cướp và hủy diệt chúng ta.

Không có sự khôn ngoan thật bên ngoài lĩnh vực mưu định của Chúa.

Chúa Giê-su không bao giờ chặn đứng những gì chúng ta muốn nghe; Ngài sẽ đi sâu vào vấn đề và cho chúng ta biết những gì chúng ta cần nghe.

Mức Nước Từ Giếng của Chúng Ta

Bên trong mỗi chúng ta đều có một cái giếng thật sự. Chính trong linh hồn chúng ta, nơi mà chúng ta mức nước. Giê-rê-mi gọi nó là bể chứa nước:

Vì dân Ta đã phạm hai tội ác: Chúng đã lia bỏ Ta, là nguồn nước trào tuôn, và tự đào cho mình những bể chứa nước, những bể nứt nẻ không chứa nước được. (Giê 2:13)

Giếng của linh hồn chúng ta có thể đi từ chỗ nông cạn đến chỗ rất sâu; nước có thể dâng lên hay hạ xuống theo

khả năng của chúng ta. Giếng sâu bao nhiêu không thành vấn đề . . . nếu bể bị nứt thì nó không chứa nước được. Trải qua thời gian giếng có thể được đào sâu cũng như được gia cố. Giống như giếng, linh hồn chúng ta là cái bình hay cái bể. Trong đó chúng ta giữ những ước muốn sâu sa, những nỗi sợ hãi và ước ao.

Đôi khi nước giếng của linh hồn chúng ta cảm thấy bị ao tù. Những lúc khác thì tôi cảm thấy nó chảy xiết, nhưng nước thì lúc nào cũng có dù là giếng đầy nước, giếng nước một nửa hay giếng nước tràn lên miệng. Vào thời xưa, kẻ thù sẽ dùng đất lấp giếng vì họ hiểu nước là nguồn sự sống. Những thời tiết xấu cũng làm tương tự trong cuộc đời chúng ta.

Khi chúng ta cảm thấy giống như giếng của mình tràn nước, chúng ta mở ra bằng cách cho phép những nỗi buồn hay ước muốn của linh hồn cất tiếng nói. Khi tôi cảm thấy bị ao tù, bị tù túng và ê tiện, đôi lúc tôi cần ca hát để khai mở cái giếng của tôi cũng như làm tươi mới linh hồn tôi. Cười và để thời gian với gia đình và bạn bè trong Chúa sẽ làm đầy cái bể nước. Đọc Lời Chúa, viết nhật kí và cầu nguyện sẽ làm tôi tươi mới như uống một ngụm nước lạnh vào ngày nắng nóng.

Phụ Nữ Với Một Quá Khứ

Tất cả chúng ta đều có một quá khứ. Một số quá khứ của chúng ta có mùi có vị hơn người khác. Một số có quá khứ huy hoàng. Số khác có quá khứ hoang đàng. Vấn đề thật sự không phải là quá khứ đó là tàn nhẫn hay tử tế đối với bạn; nguy hiểm hơn nằm ở việc cố gắng sống với những gì đã qua. Chúng ta không được tạo dựng để sống trong cái bóng của những giai đoạn huy hoàng hay xấu hổ. Chúng ta được tạo dựng để sống trong ánh sáng của hiện tại khi chúng ta nhìn về tương lai của ánh sáng rực rỡ hơn. Đó là con đường của người công chính.

Tôi học được rằng bản chất con người có khuynh hướng nhìn lại và nói về quá khứ đang khi đó Chúa nhìn về phía

KHÔNG CÓ ĐỐI THỦ

trước và tuyên bố tương lai của chúng ta. Thật tốt để nghe các câu chuyện của người ta nhưng tiến về phía trước quan trọng hơn là chúng ta biết mơ ước của người ta.

Khi tôi đi lại và giảng dạy, tôi có vinh dự công bố hy vọng cho hàng ngàn phụ nữ. Tôi ước gì bạn có thể thấy ánh sáng của hiểu biết soi sáng khuôn mặt họ khi tôi can đảm tuyên bố:

Những tấn công lên đời sống bạn có liên quan đến con người mà bạn sẽ trở thành hơn là với con người mà bạn đã có ở quá khứ.

Thành linh, các chị em nhận ra câu chuyện của họ chưa kết thúc. Họ nhận ra có một chiến lược về đời sống họ và kẻ thù nhắm mục tiêu vào họ một cách có phương pháp và chủ đích. Vào giây phút đó, họ nhận ra những gì tôi cần bạn biết. Quá khứ của bạn không bao giờ là vấn đề mà vấn đề là tương lai của bạn. Vâng, có những hậu quả đối với lựa chọn của chúng ta. Tôi hiểu điều đó. Nhưng cho dầu bạn đã làm gì, Chúa đã đi trước bạn và dọn lối nơi mà dường như không có lối nào để đi.

Bạn nhìn lại và tưởng tượng các hành động của bạn đã đóng cánh cửa duy nhất mà bạn đã có. Hãy đoán thử điều đó. Đó là lời đối trá. Vâng, cửa bị đóng chặt, nhưng nếu bạn làm việc với Chúa, Ngài lúc nào cũng đem bạn đến nơi bạn cần đến. Ngài luôn ban cho bạn những công cụ bạn cần để đào một cái giếng sâu để mức nước từ đó.

Vấn đề là quá nhiều người trong chúng ta ngồi gần cái bể nứt và cái giếng cạn nước mà kêu khóc. Chúng ta nói, "Tôi ước gì tôi không làm chuyện đó! Tôi đã phá hỏng hết mọi thứ!"

Không thể nào có chuyện đó! Thừa độc giả tuyệt vời, bạn không thể nào vậy được. Là một phụ nữ có quá khứ không có nghĩa là bạn không thể có tương lai. Là một phụ nữ có quá khứ không có nghĩa là giao cho người ta cái quyền kiểm soát tương lai của bạn. Chúa mới kiểm soát tương lai

của bạn. Thánh Augustine đưa cho chúng ta lời khuyên hay về cách nào để bắt đầu đào sâu cái giếng của mình:

Bạn có muốn đứng dậy không? Hãy bắt đầu leo lên.
Bạn lên kế hoạch xây một cái tháp lên đến tận mây
xanh? Trước hết hãy đặt cái nền của sự khiêm tốn.

Chúa Giê-su mong mỗi gặp chúng ta ngay tại chỗ thấp nhất của chúng ta, không phải một lần mà nhiều lần. Rất thường chúng ta hiểu nhu cầu cần gặp Chúa ngay những giây phút đầu tiên tin Chúa, chỉ rồi nghĩ Ngài đã bỏ chúng ta để tự mình xây dựng cuộc đời. Điều này hoàn toàn không đúng. Chúng ta gặp Ngài trước tiên như là Chúa của sự cứu rỗi và rồi lập đi lập lại, với sự khiêm nhường, như là Đấng phục hồi linh hồn của chúng ta và vá lại cái bề bị nứt của tấm lòng chúng ta.

Chìm Trong Cái Bóng

Khi tôi được huấn luyện để làm người cứu hộ, tôi học được rằng hàng năm phần lớn người ta chết đuối ngay trong vùng an toàn. Ba nhóm người có nguy cơ nhất là trẻ nhỏ (dưới năm tuổi), thanh niên và những người liêu lĩnh (nam tuổi từ 20-25) và người lớn tuổi (trên 60). Lạ thay là gần như một nửa nạn nhân bị chết đuối chết trong vùng an toàn. Họ hoảng sợ và không biết cách dùng những gì xung quanh họ. Đây chính là lí do số phần trăm bị chết đuối khi ở trong nước không sâu lắm. Nếu họ tỉnh táo, họ có thể duỗi chân xuống và đứng lên cho đến khi có người đến giúp, hoặc họ có thể dùng phao hoặc họ có thể bước ra khỏi vùng nước đến nơi an toàn. Không phải lúc nào độ sâu cũng giết chết họ mà chính là do nỗi hoảng sợ ở chỗ cạn khi điều bất ngờ xảy ra. Những người liêu lĩnh thì không sợ nước và nghĩ là họ vô địch.

Nên chúng ta không phải là thế hệ phụ nữ chết chìm trong chỗ nước cạn. Nào chúng ta hãy để Đức Thánh Linh đào sâu hơn nữa.

Sống Tốt

Khi cuộc sống trên đất kết thúc, tất cả chúng ta đều hy vọng nghe tiếng *Làm Tốt lắm*. Từ *Tốt* mô tả cách chúng ta làm bất kể là chúng ta được kêu gọi làm gì. Không có chuyện là làm hoàn hảo trong kế hoạch của cuộc sống con người hay trong tình yêu thương. Chỉ có những người bất toàn làm tốt công việc. Từ *Tốt* này là món quà cho mỗi chúng ta. Nó là từ có nghĩa là *lành mạnh* và *tốt đẹp*. Nó mô tả những con người thất bại và vấp ngã, nhưng mỗi lần vấp thì họ đứng dậy. Chúng ta phải luôn đứng dậy sau mỗi lần chúng ta té ngã.

Đây là tư thế chúng ta cần đón nhận nếu chúng ta muốn phát triển chiều sâu nhằm nâng đỡ chúng ta. Hãy lắng nghe cách mà bản dịch Diễn Ý dịch Châm ngôn 24:16:

Chớ cướp bóc, tranh đoạt nhà người ngay, người vẫn
đứng dậy, dù bị ngã bảy lần; Nhưng chỉ một tai vạ,
kẻ ác đã quy ngay.

Nghịch cảnh là trường học của cuộc sống. Giá học phí của mỗi lớp được tính toán bởi việc bạn đứng dậy một lần nữa. Hãy đứng dậy, nhìn vào gương và nhìn nhận mình sai lầm có thể khó khăn và đau đớn. Nhưng đối với người bất chính thì vấp ngã là xong đời.

Nhưng những kẻ ác sẽ bị tai họa lật đổ.

Tôi nhớ quan sát cuộc đời của hai vị lãnh đạo đầy ơn, cả hai bị vấp ngã và sa ngã tương tự nhau nhưng phản ứng đối với quá trình phục hồi thì khác nhau.

Một mục sư đầu phục kế hoạch mà ban điều hành và nhóm hồi phục đề ra cho ông. Kế hoạch này đòi hỏi rất nhiều từ người lãnh đạo, vợ ông và gia đình ông. Họ bỏ qua mọi chuyện và chuyển khỏi thành phố mà họ sống gần bạn bè và người thân, bỏ hội thánh mà họ đã thành lập. Họ gia nhập một hội thánh mới giúp họ kiểm soát quá trình hồi phục. Họ xa lánh mọi thứ họ quen biết, tin rằng hướng đi này là cách tốt nhất cho mọi người được chữa lành.

Tôi đoán chắc là có những lúc họ cảm thấy họ bị đòi hỏi quá nhiều hay bị đối xử bất công. Tôi biết họ bị tổn thương bởi lời chế giễu từ những người mà họ xem là bạn bè. Khi có người khác liên quan, luôn luôn có chỗ để sai lầm, nhưng khi người ta giữ lòng mình không vấp phạm và chọn sống mỗi ngày nhìn về phía trước thay vì nhìn lại quá khứ.

John đi ăn chung với vị lãnh đạo này khi ông trong giai đoạn nghỉ ngơi, phục vụ, học hỏi và phục hồi. Thời gian trôi qua; họ cứ tiến triển. Cặp vợ chồng này rất lành mạnh, hôn nhân của họ lành mạnh, và con cái họ tăng trưởng. Họ gắn bó với một hội thánh lớn tại Mỹ. Sự kết nối này giúp họ có cơ hội chia sẻ những bài học về cuộc đời họ, giúp các lãnh đạo khác được phục hồi và ngăn các mục sư khác vấp ngã tương tự như họ. Trước đó tôi yêu quý họ, nhưng niềm kính trọng của tôi dành cho họ gia tăng. Tôi rất biết ơn họ không giậm chân tại chỗ. Họ đã đứng dậy và làm lại. Việc này khó thật nhưng họ đi đúng đường.

Ngược lại một vị mục sư khác và vợ ông chọn hướng đi khác. Tôi nhớ có nghe cuộc nói chuyện của chồng tôi nhắc cho vị lãnh đạo này. Trong đó chồng tôi khích lệ ông dù chuyện gì xảy ra hãy cứ theo Chúa. Ông đồng ý. Nhưng nghịch cảnh xảy ra và họ không chịu nổi. Họ quyết định bỏ cuộc. Họ cảm thấy những gì mà các lãnh đạo của họ yêu cầu là không hợp lý và họ bị đối xử bất công. Chuyện nào đúng . . . chỉ có Chúa biết.

Bị kích là sự vấp phạm của họ đã kéo họ xuống vũng bùn quá khứ. Họ trở thành “chuyên gia” lạm dụng. Buồn thay, chúng ta mất đi những ích lợi mà họ học được qua hành trình của họ.

Cách thứ hai mà sự vấp ngã sẽ kéo bạn ra khỏi khi bạn chọn nhìn sự vấp ngã của bạn như là một án tử hình thay vì là một bài học điển hình. Sự thật bạn đã thất bại không khiến bạn thành một người thất bại. Nếu bạn còn sống, bạn sẽ gặp phải những nghịch cảnh. Đừng nghĩ rằng một số người sẽ được miễn. Một số người chỉ chịu thử thách

KHÔNG CÓ ĐỐI THỦ

một cách nhẹ nhàng hơn người khác. Tôi chứng kiến đủ để biết không thể tránh thủ thách được. Người ta làm bạn tổn thương hay làm bạn thất vọng; một số làm có chủ ý, và số khác làm vô ý. Cuộc đời sẽ làm bạn thương tích và gây xích mích. Nghịch cảnh xảy ra cho mọi người lúc này hay lúc khác. Đây là chân lí tuyệt vời. Có nhiều điều mà có lúc tôi tưởng rất đau đớn nên tôi không thể quên được. Nhưng phần lớn những điều đó bây giờ hầu như tôi quên hết rồi. Sao vậy? Tôi đã đứng dậy và tiếp tục bước đi. Khi tôi bước đi, nghịch cảnh mới lại xuất hiện. Những dòng nước chảy dưới chiếc cầu của tôi chính là những điều mà tôi nghĩ tôi không thể nào bơi qua khỏi ở tuổi ba mươi thì nó mang lại cho tôi cái “bằng đại học” ở trường đời ở độ tuổi năm mươi.

Mỗi vấp ngã của chúng ta là một cơ hội khác để học hỏi. Chúng ta bắt đầu nhận ra những trở ngại và những ngăn ngại. Chúng ta cần đảm bảo là nhớ cột dây giày cho chắc. Chúng ta đọc Lời Chúa để con đường phía trước chúng ta được soi sáng. Mỗi lần chúng ta đứng dậy, khả năng của chúng ta sẽ trở dậy. Giếng của chúng ta sẽ sâu hơn, dọn chỗ cho nước sống của Đức Thánh Linh chảy vào nhiều hơn.

Kết Thúc Trung Tín

Nào ta hãy nhìn ý nghĩa thứ hai của từ *Tốt*. *Tốt* nói về nguồn nước như nguồn suối hay nguồn sông. Khi chúng ta hút sự sống và sức mạnh từ nguồn nước sống, chúng ta trở thành nguồn nước làm tươi mát người khác. Giếng nước sâu của sự sống biết rằng nguồn nước của nó là vô tận. Sau đó khi người khác nhìn chúng ta, họ không thấy cái giếng nông cạn. Họ thấy sự thành tín vô hạn của Đức Chúa Trời.

Phần *Làm* trong những lời *Làm Tốt Lắm* nói về sự kết thúc. Kinh Thánh đầy đầy những câu chuyện và dụ ngôn về việc kết thúc tốt - hay tồi. Có Nô-ê, một người đóng tàu mất nhiều năm. Có Sam-sôn, là người kết thúc khi phô bày sức mạnh phi thường. Có Phi-e-rơ, người chối Chúa và Phao-lô, người bắt bố hội thánh, dọn đường cho quyền

năng Chúa bày tỏ trong chúc vụ họ. Ngược lại, có những người bắt đầu xây nhưng không tính cái giá phải trả. Anh ta bắt đầu rất tốt nhưng bị chế nhạo vì không làm xong (Lu 14:27-29). Rồi có người tôi tớ được giao một ta lạng, quyết định chôn cho đến khi chủ về. Tiền không mọc dưới đất nên anh đào lên nó vẫn như lúc ban đầu. Kết thúc như lúc anh có ban đầu khiến anh được gọi là kẻ gian ác và bị đày ra ngoài (Mat 25:14-30).

Điều mà tất cả các câu chuyện này cho chúng ta biết là vấn đề không phải là tốc độ của chúng ta mà là cách chúng ta kết thúc cuộc đua. Sự vâng lời kiên định, trung tín và vững vàng sẽ giúp chúng ta vượt qua những thất thường của lòng nhiệt huyết, và nếu chúng ta vấp ngã dọc đường, ngay cả nếu chúng ta sa ngã, nếu chúng ta tự đứng dậy và đi đúng hướng, Chúa sẽ mang chúng ta về nhà.

Hành trình tốt đẹp trong đời này đòi hỏi chúng ta phải đào giếng sâu, phải gia cố, điều này đòi hỏi sự kết ước để hoàn tất những gì chúng ta bắt đầu một cách trung tín. Ai cũng có thể tạo ra một cái giếng ước ao, nhưng chúng ta muốn đào cái giếng thật sâu, những cái hồ của cuộc đời được gia cố bằng Lời Đức Chúa Trời và được làm tươi mới bởi nguồn suối của Đức Thánh Linh. Đó là chỗ mà phần thưởng lớn lao của Chúa - một cuộc đời và lời hứa không có đối thủ - được tìm thấy.

Câu Hỏi Thảo Luận

1. Lĩnh vực nào Chúa đang cày xới trong đời sống bạn?
2. Bạn mô tả một phụ nữ là một cái giếng sâu như thế nào?
3. Có thể nào trở thành thuộc linh mà không theo Kinh Thánh không?

Vấn đề không phải là tốc độ của chúng ta mà là cách chúng ta kết thúc cuộc đua.

KHÔNG CÓ ĐỐI THỦ

4. Điều gì lấp đầy giếng của linh hồn bạn? Điều gì làm cho nó cạn khô?
5. Làm sao bạn chú ý chăm sóc cái giếng của bạn?